

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 4/07-29

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 2. augusta 2007 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Ladislava Orosza v konaní o sťažnosti obchodnej spoločnosti M., S., zastúpenej advokátom JUDr. L. S., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 SŽ-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006, za účasti Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti M. na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5 SŽ-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006 **p o r u š e n é n e b o l o .**

2. Účastníkom úhradu trov konania **n e p r i z n á v a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. septembra 2006 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti M., S. (ďalej len „sťažovateľka“), zastúpenej advokátom JUDr. L., S., K., ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie vecí v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 5 SŽ-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že Krajský súd v Prešove (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 1 S 118/2003-51 z 31. marca 2005 zamietol ako nedôvodnú žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutia D. (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) č. VII/256/730-8226/2003/Leš. Krajský súd tiež rozsudkom č. k. 1 S 119/2003-53 z 31. marca 2005 zamietol ako nedôvodnú žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutí daňového riaditeľstva č. VII/256/728-8218/2003/Leš. a č. VII/256/728-8219/2003/Leš.

Ďalším rozsudkom č. k. 1 S 121/2003-50 z 31. marca 2005 krajský súd zamietol ako nedôvodnú žalobu sťažovateľky, ktorou sa domáhala preskúmania zákonnosti rozhodnutí daňového riaditeľstva č. VII/256/729-8220/2003/Leš., č. VII/256/729-8221/2003/Leš., č. VII/256/729-8222/2003/Leš. a č. VII/256/729-8224/2003/Leš.

Najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 5 SŽ-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006 predmetné rozsudky krajského súdu potvrdil. Rozsudok najvyššieho súdu bol právnenému zástupcovi sťažovateľky doručený 21. júla 2006.

V uvedených konaniach bolo podľa sťažovateľky rozhodujúcou skutočnosťou zistenie faktu, či obchodný partner sťažovateľky D. H. bol, resp. v akom období nebol platiteľom dane z pridanej hodnoty. Sťažovateľka uvádza: „Rozhodujúci dôkaz vykonal Krajský súd v Prešove tak, že vykázal, počas vykonávania dokazovania právneho zástupcu sťažovateľa z pojednávacej miestnosti a dôkaz vykonal v jeho neprítomnosti. V dôsledku tejto skutočnosti nemohol sťažovateľ zaujať stanovisko k tomuto rozhodujúcemu dôkaznému prostriedku. Sťažovateľ porušenie svojich práv Krajským súdom v Prešove namietal v odvolaní proti rozhodnutiam tohto súdu, aj v konaní pred Najvyšším súdom SR, avšak Najvyšší súd Slovenskej republiky nápravu nevykonal.“

Vzhľadom na uvedené skutočnosti je sťažovateľka toho názoru, že najvyšší súd napadnutým rozsudkom porušil jej základné právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy, a preto žiada, aby ústavný súd vo veci jej sťažnosti vydal tento nález:

„Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené právoplatným rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. 5. 2006, č. k. 5 Sž-o-KS 94/2005.

Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 9. 5. 2006, č. k. 5 Sž-o-KS 94/2005 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.“ V podaní doručenom ústavnému súdu 22. júna 2007 sťažovateľka uviedla, že „... náhradu trov konania nežiada a tejto náhrady sa zrieka“.

Ústavný súd sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval, uznesením č. k. III. ÚS 4/07-9 zo 4. januára 2007 ju prijal na ďalšie konanie a vyzval právneho zástupcu sťažovateľky a predsedu najvyššieho súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na konaní ústneho pojednávania vo veci; predsedu najvyššieho súdu zároveň vyzval, aby sa vyjadril k sťažnosti a predložil ústavnému súdu spis sp. zn. 5 Sž-o-KS 94/2005.

Keďže právny zástupca sťažovateľky a predseda najvyššieho súdu, resp. v jeho zastúpení predsedníčka správneho kolégia najvyššieho súdu ústavnému súdu oznámili,

že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) od ústneho pojednávania upustil, pretože od neho nebolo možné očakávať ďalšie objasnenie veci.

Vyjadrenie predsedu najvyššieho súdu bolo ústavnému súdu doručené 9. mája 2007. Predseda najvyššieho súdu v ňom odkazuje na pripojené stanovisko predsedníčky správneho kolégia najvyššieho súdu JUDr. I. H., v ktorom sa okrem iného uvádza:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací musel k svojmu názoru o nedôvodnosti námietky, že krajský súd vykonal dokazovanie týkajúce sa platiteľa D. H. s vylúčením účasti žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu (text uvedený na str. 5, 2. odsek vyhotovenia rozsudku), dospieť iba na základe vyhodnotenia jednotlivých skutočností, ktoré boli obsiahnuté v priloženom administratívnom spise. Samotný právny zástupca žalobcu, hoci mu bolo predvolanie na pojednávanie dňa 9. mája 2006 riadne doručené, sa na toto pojednávanie vytýčené Najvyšším súdom Slovenskej republiky nedostavil a týmto svojím konaním nevyužil svoje právo priamo na súde objasniť svoje námietky, resp. neumožnil vo veci konajúceho senátu dodatočne položiť mu objasňujúce otázky k jeho námietkam.

Preto sa odvolací súd pri uplatňovaní svojej kasačnej právomoci (§ 250i v spojení s § 244 ods. 1 O. s. p.) v zmysle § 212 ods. 3 v spoj. s § 246c prvá veta O. s. p. mohol pri preverovaní opodstatnenosti v hore uvedenej procesnej námietke M. sústrediť iba na preverenie vád, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci samej.

Tak, ako bolo v odôvodnení rozsudku na str. 5 v 2. odseku Najvyšším súdom Slovenskej republiky uvedené, pokiaľ správca dane príslušný pre platiteľa osvedčil platnosť rozhodnutia o určení posledného zdaňovacieho obdobia pre platiteľa D. H. v IV. štvrtroku 1998, potom z tohto dôkazu vyplýva právne logický záver, že od 1. 1. 1999 tento daňový subjekt nie je platiteľom DPH, a na základe uvedeného potom snaha účastníka presadiť preukazovanie iných skutočností sa javí byť prinajmenej v rozpore s procesnou zásadou hospodárnosti súdneho konania.

Uvedené právne závery a logické úvahy sú podrobnejšie rozobrané v odôvodnení rozsudku, a preto nie je možné prisvedčiť názoru právneho zástupcu sťažovateľa, že napriek vznesenej námietke sa Najvyšší súd Slovenskej republiky sa vykonaním nápravy nezaoberal.

Taktiež Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže súhlasiť so subjektívnym právnym názorom v intenciách prezentovaných právnym zástupcom sťažovateľa, že osobná prítomnosť účastníka konania pred súdom je absolútnym a základným predpokladom úspešného uplatnenia daného práva, teda úspešného poskytnutia právnej ochrany zo strany štátu. Naopak Najvyšší súd Slovenskej republiky v svojej judikatúre zdôrazňuje, že osobná prítomnosť účastníka je právom, ktoré účastník nemusí využiť a môže ho napríklad nahradiť písomným vyjadrením, resp. iba účasťou splnomocnenca, a ďalej že toto právo môže byť v súlade s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky z dôvodu verejného záujmu obmedzené (napríklad z dôvodu zachovať dôstojnosť súdneho pojednávania napriek nedôstojnému správaniu účastníkov). Právo na osobnú prítomnosť tiež nie je možné zamieňať s právom vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom. ...

Na základe uvedených argumentov Najvyšší súd Slovenskej republiky žiada Ústavný súd Slovenskej republiky, aby pri sťažnosti M. so sídlom S. v prvom bode sťažnosti rozhodol, že namiatané ústavné základné právo sťažovateľom nebolo rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky porušené, a u druhého bodu žiada, aby bolo rozhodnuté v súlade s § 25 ods. 2 zák. č. 38/1993 Z. z. v tom duchu, že ide o návrh vo veci, na ktorej prerokovanie nemá Ústavný súd právomoc, a preto ho odmieta uznesením bez ústneho pojednávania.“

Právny zástupca sťažovateľky vo vyjadrení z 19. júna 2007 k stanovisku predsedu najvyššieho súdu uviedol:

„Vo svojom vyjadrení Najvyšší súd SR nesúhlasí s tvrdením, že osobná prítomnosť účastníka konania pred súdom je základným predpokladom úspešného uplatnenia daného práva, teda úspešného poskytnutia súdnej ochrany. Sťažovateľka na tomto svojom právnom názore zotráva a poukazuje na to, že vo svojej sťažnosti citovala z konštantnej judikatúry Ústavného súdu SR (PL. ÚS 14/1998). Pokiaľ sa teda vedie polemika ohľadom vyššie uvedeného názoru, tak má sťažovateľka za to, že ide o polemiku ohľadom problematiky, ktorá je v doterajšej judikatúre Ústavného súdu dostatočne vysvetlená.

Najvyšší súd pritom vo svojom vyjadrení nespochybňuje skutkové tvrdenia opísané v sťažnosti a to, že Krajský súd v Prešove vykonal rozhodujúci dôkaz tak, že vykázal, počas vykonávania dokazovania, právneho zástupcu sťažovateľky z pojednávacej miestnosti a dôkaz vykonal v jeho neprítomnosti. V dôsledku tejto skutočnosti nemohla sťažovateľka zaujať stanovisko k tomuto rozhodujúcemu dôkaznému prostriedku. Sťažovateľka porušenie svojich práv Krajským súdom v Prešove namietala v odvolaní proti rozhodnutiam tohto súdu, aj v konaní pred Najvyšším súdom SR, avšak Najvyšší súd Slovenskej republiky nápravu nevykonal. Z uvedeného je zrejmé, že týmto postupom bolo sťažovateľke aj odopreté vyjadriť sa ku všetkým v konaní vykonaným dôkazom.

K ďalším skutočnostiam uvádzaným vo vyjadrení NS SR sa sťažovateľka s ohľadom na skutočnosť, že samotný NS SR vo svojom vyjadrení uvádza, že ich dáva do pozornosti nad rámec požadovaného vyjadrenia, nevyjadruje. Dovolí si však poukázať na to, že v zmysle konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležité zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu v prípade, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 139/02 a mutatis mutandis I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02).

Z uvedeného je zrejmé, že v tomto prípade, keď došlo aj rozhodnutím Najvyššieho súdu SR k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, môže Ústavný súd preskúmať rozhodnutie všeobecného súdu. Sťažovateľka sa pritom vo svojej sťažnosti nedomáha preskúmania skutkových a ani právnych záverov

NS SR. Z tohto dôvodu sa ani preto nevyjadruje k právnym záverom uvedeným vo vyjadrení NS SR.“

Sťažnosť sťažovateľky predbežne prerokoval a prijal na ďalšie konanie III. senát ústavného súdu. Na základe Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na rok 2007 bola vec pridelená sudcovi Ladislavovi Oroszovi ako sudcovi spravodajcovi, ktorý je členom IV. senátu. Vzhľadom na to vo veci samej konal a rozhodoval o sťažnosti sťažovateľky IV. senát ústavného súdu v zložení ako je uvedené v záhlaví tohto nálezu.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Sťažovateľka sa svojou sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy rozsudkom najvyššieho súdu sp. zn. 5 SŽ-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006.

V odôvodnení napadnutého rozsudku najvyšší súd uviedol:

„Podľa žalobcu napadnuté rozsudky boli nesprávne predovšetkým preto, že pokiaľ krajský súd žalobu zamietol, vyvodil nesprávny právny záver na základe nedostatočne zisteného skutkového stavu. Stalo sa tak v dôsledku vylúčenia právneho zástupcu žalobcu súdom z pojednávacej miestnosti na dobu vykonania dokazovania o tom, dokedy bol D. H. platiteľom DPH. Preto žalobca vôbec nemôže zaujať stanovisko k rozhodujúcemu dôkaznému prostriedku, z ktorého krajský súd vychádzal, t. j. či a kedy nastala právoplatnosť a účinnosť rozhodnutia zo dňa 30. 10. 1998 o určení posledného zdaňovacieho obdobia uvedeného obchodného partnera. Súčasne žalobca pripojil kópiu

rozhodnutia príslušného správcu dane zo dňa 6. 12. 2001, ktoré spochybňuje zistenie krajského súdu o trvaní statusu platiteľa DPH D. H. len do IV. štvrťroka 1998 a potvrdzuje obranu žalobcu, že na telefonické informácie daňový úrad potvrdzoval jeho status platcu DPH. ...

Podľa názoru odvolacieho súdu pokiaľ správca dane príslušný pre platiteľa osvedčil platnosť vydaného rozhodnutia o určení posledného zdaňovacieho obdobia pre platiteľa D. H. v IV. štvrťroku 1998, nebolo podstatné, kedy rozhodol o zrušení jeho registrácie. Nebol preto dôvod namietat, že krajský súd vykonal dokazovanie týkajúce sa tohto platiteľa s vylúčením účasti žalobcu (resp. jeho právneho zástupcu), keďže sa dokazovanie netýkalo skutočnosti, na základe ktorej rozhodol správca dane napadnutými rozhodnutiami.

Podstatným bolo, že ak platiteľ dane D. H. prestal byť platiteľom od 1. 1. 1999, žalobcovi nevznikol nárok na odpočet DPH na základe daňových dokladov vystavených D. H. po tomto termíne. “

Najvyšší súd v napadnutom rozsudku vyslovil právny názor, že vykonanie dôkazu na pojednávaní so súčasným vylúčením prítomnosti právneho zástupcu sťažovateľky v čase vykonania dôkazu neznamená nedostatočné zistenie skutkového stavu krajským súdom a z toho vyplývajúce následné nesprávne vyvodenie právneho záveru. Ak by to tak bolo, na základe odvolania podaného sťažovateľkou a pripojenej fotokópie rozhodnutia príslušného správcu dane zo 6. decembra 2001 ako dôkazu potvrdzujúceho jej argumentáciu o platení DPH, odvolací súd by bol svojím rozhodnutím vykonal nápravu. Podľa názoru odvolacieho súdu relevantnou skutočnosťou bolo osvedčenie platnosti vydaného rozhodnutia o určení posledného zdaňovacieho obdobia platiteľa DPH, a nie rozhodnutie o zrušení jeho registrácie ako platiteľa DPH.

Na druhej strane sťažovateľka vo svojej sťažnosti zastáva názor, že vykonanie „rozhodujúceho dôkazu“ (t. j. otázka platnosti rozhodnutia o určení posledného zdaňovacieho obdobia vo vzťahu k platiteľovi DPH) krajským súdom na pojednávaní 31. marca 2005 tým spôsobom, že právny zástupca sťažovateľky bol vyzvaný na opustenie pojednávacej miestnosti, znamená, že nemala možnosť zaujať stanovisko k rozhodujúcemu dôkaznému prostriedku. Sťažovateľka uvedené skutočnosti (porušenie svojich práv

krajským súdom) namietala aj v podanom odvolaní, najvyšší súd však podľa jej názoru nápravu rozsudkom sp. zn. 5 SŽ-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006 nevykonal, čím porušil jej základné právo podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy.

III.

Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa § 123 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a ku všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

Podľa § 124 OSP dokazovanie treba vykonávať tak, aby sa zachovala povinnosť mlčanlivosti o utajovaných skutočnostiach chránených podľa osobitných zákonov a iná zákonom ustanovená alebo štátom uznaná povinnosť mlčanlivosti. V týchto prípadoch možno vykonávať výsluch len vtedy, ak vyslúchaného oslobodil od povinnosti mlčanlivosti príslušný orgán alebo ten, v ktorého záujme má túto povinnosť. To platí primerane i tam, kde sa vykonáva dôkaz inak ako výsluchom.

Podľa § 23 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) daňovým tajomstvom je informácia o daňovom subjekte, ktorá sa získa v daňovom konaní alebo v súvislosti s daňovým konaním. Podľa § 23 ods. 4

citovaného zákona porušením daňového tajomstva je oznámenie alebo sprístupnenie daňového tajomstva osobe, ktorá nemá oprávnenie oboznamovať sa s daňovým tajomstvom.

Okruh subjektov oprávnených oboznamovať sa s daňovým tajomstvom okrem správcu dane je uvedený v § 23 ods. 5 citovaného zákona, pričom žalobca (sťažovateľka) alebo jeho právny zástupca na rozdiel od súdu (pre účely súdneho konania) k oprávneným subjektom nepatrí.

Vzhľadom na to, že sťažovateľka sa vo svojej sťažnosti „... *nedomáha preskúmania skutkových ani právnych záverov NS SR*“, ústavný súd sa v súlade s § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde sústredil len na posúdenie otázky, či vykonanie dôkazu bez osobnej prítomnosti účastníka konania znamená porušenie základného práva na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 ústavy.

Z čl. 48 ods. 2 ústavy vyplýva právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania, ktorého účelom je umožniť oprávnenej osobe, aby bola prítomná na prerokovaní jej veci v konaní pred orgánom oprávneným o veci rozhodnúť. Podľa názoru ústavného súdu výraz „vec“ v tomto prípade znamená celé konanie od podania návrhu až do jeho právoplatného skončenia. Uvedené právo však nemožno chápať absolútne, t. j. právo účastníka byť prítomný v každom okamihu konania a pri vykonaní každého konkrétneho dôkazu, pretože tomuto právu korešponduje aj povinnosť oprávneného orgánu vykonávať dokazovanie tak, aby sa zachovala ochrana utajovaných skutočností vrátane obchodného, bankového a daňového tajomstva. Ak by bolo právo na prerokovanie veci v prítomnosti účastníka konania ponímané absolútne, ustanovenia právnych predpisov o všetkých druhoch skutočností, ktoré majú byť utajené pred neoprávnenými subjektami, by stratili význam.

Z uvedeného vyplýva, že základné právo upravené v čl. 48 ods. 2 ústavy priznáva účastníkovi konania oprávnenie vyjadriť sa ku všetkým vykonaným dôkazom, a nie byť osobne prítomný pri vykonaní každého dôkazu. Skutočnosť, že sťažovateľka bola oboznámená a mala možnosť vyjadriť sa ku dôkazu, ktorý bol vykonaný s vylúčením jej právneho zástupcu na pojednávaní, vyplýva z jej odvolania zo 7. júna 2005, v ktorom

sa nestotožňuje s dátumom určenia posledného zdaňovacieho obdobia platiteľa DPH, ktorý bol uvedený v rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 121/2003-50 z 31. marca 2005.

Najvyšší súd vo svojom rozsudku uviedol dôvody, pre ktoré nemôže akceptovať argumentáciu sťažovateľky v odvolaní, že rozsudok krajského súdu bol podľa nej založený na nesprávnom právnom názore v dôsledku nedostatočne zisteného skutkového stavu, ktorý nastal vylúčením právneho zástupcu z pojednávacej miestnosti pri vykonaní dôkazu o určení posledného zdaňovacieho obdobia platiteľa DPH.

Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že pri uplatňovaní svojej právomoci nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k danému rozhodnutiu, ani skúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Ústavný súd sa pri výkone svojej funkcie podľa ústavy zameriava na kontrolu zlučiteľnosti interpretácie a aplikácie vnútroštátnych právnych predpisov všeobecnými súdmi s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a slobodách.

Najvyšší súd v odôvodnení rozsudku sp. zn. 5 Sž-o-KS 94/2005 z 9. mája 2006 analyzoval napadnutý rozsudok krajského súdu v rozsahu odvolania a takisto sa vysporiadal aj s argumentáciou sťažovateľky uvedenou v odvolaní zo 7. júna 2005, pričom zároveň uviedol dôvody, pre ktoré nie je možné akceptovať jej právne názory. Skutočnosť, že sa sťažovateľka nestotožňuje s právnym názorom najvyššieho súdu, nemôže viesť k záveru o porušení jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy a nezakladá oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným. Podľa názoru ústavného súdu najvyšší súd pri vyslovení svojho právneho názoru interpretoval relevantné právne predpisy ústavne konformným spôsobom, čím je vylúčená arbitrárnosť alebo nepreskúmateľnosť predmetného rozsudku.

Ústavný súd v tejto súvislosti tiež pripomína, že podľa § 132 OSP hodnotenie dôkazov vykonáva oprávnený orgán podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo

a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti, pričom je zároveň povinný prihliadať na všetko, čo počas konania vyšlo najavo vrátane toho, čo uvedú účastníci konania. Ak sa oprávnený orgán (súd) v odôvodnení rozhodnutia argumentačne vysporiada s dôkazmi, na základe ktorých dospel k rozhodnutiu vo veci samej, vykonanie konkrétneho dôkazu s vylúčením účastníka konania pri rešpektovaní ústavných a zákonných limitov neznamená porušenie základného práva účastníka konania podľa čl. 48 ods. 2 v spojení s čl. 1 ods. 1 a čl. 2 ods. 2 ústavy. Na základe uvedeného ústavný súd dospel k záveru, ktorý je vyjadrený v bode 1 výroku tohto nálezu.

V stanovisku predsedníčky správneho kolégia najvyššieho súdu JUDr. I. H. sa okrem už citovaného uvádza aj nasledovné:

„Nad rámec požadovaného vyjadrenia senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky musí tiež a opätovne dať do pozornosti Ústavného súdu Slovenskej republiky svoj zásadný nesúhlas s uznesením Ústavného súdu Slovenskej republiky zo 4. januára 2007 č. k. III. ÚS 4/07-9, ktorým bola sťažnosť prijatá, a to najmä s prihliadnutím na ustanovenie § 25 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, vzhľadom na požiadavku sťažovateľa, aby rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 5 Sž-o-KS 94/2005 zo dňa 9. 5. 2006 bolo zrušené a vrátené mu na ďalšie konanie, upozorňuje, že takáto kasačná právomoc Ústavnému súdu Slovenskej republiky, vzhľadom na kompetenčnú prekážku obsiahnutú v čl. 127 ods. 1 in fine v spoj. s čl. 1 ods. 1 prvá veta (právny štát a princíp stability právnych vzťahov zasahujúci aj do súdneho rozhodovania o subjektívnych právach a povinnostiach) a čl. 141 ods. 2 (uzatvorenosť všeobecnej súdnej ústavy, ktorú akceptuje aj Európsky súd pre ľudské práva) Ústavy Slovenskej republiky a s podporou § 159 ods. 2 v spoj. s § 167 ods. 2 O. s. p. (princíp právnej istoty v súdnom konaní) by nemala Ústavnému súdu Slovenskej republiky prislúchať.

Pôsobnosť Ústavného súdu Slovenskej republiky vysloviť nesúladosť súdneho rozhodnutia s Ústavou Slovenskej republiky nie je možné podľa právneho názoru Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zamieňať s vecnou právomocou vyšších súdov mimoriadne zrušovať právoplatné alebo na základe dispozičného úkonu účastníka neprávoplatné súdne rozhodnutia v rámci jednotlivých stupňov sústavy všeobecných súdov,

ktorá je vo všeobecnosti obsiahnutá v čl. 46 ods. 1 a vykonaná zákonom v zmysle čl. 51 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Ak by však Ústavný súd Slovenskej republiky naďalej zotrval na svojej narastajúcej judikatúre, ktorá extenzívnym spôsobom vykladá jeho pôsobnosť, potom Najvyšší súd Slovenskej republiky musí v zmysle čl. 128 Ústavy Slovenskej republiky touto cestou žiadať Ústavný súd Slovenskej republiky, aby zaujal výkladové stanovisko k § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s čl. 1 ods. 1 (princíp právnej istoty vychádzajúci z právoplatných súdnych rozhodnutí) a čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, podľa ktorého je Najvyšší súd Slovenskej republiky najvyšším a suverénnym predstaviteľom súdnictva pre oblasť pôsobnosti súdnictva upravenú v čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Výkon súdnej moci dvomi rozdielnymi orgánmi štátnej moci, ktorú prezentuje Najvyšší súd Slovenskej republiky na jednej strane a Ústavný súd Slovenskej republiky na strane druhej, by mal byť založený na princípe vzájomnej delby súdnej moci a nie na hierarchickom systéme podriadenosti a nadriadenosti, pričom prepojenie medzi týmito sústavami musí byť z hľadiska kontroly ústavnosti založené na kooperačnom a nie na kasačnom princípe. Uvedené závery, ako už bolo raz zdôraznené, sú stále aj rešpektované v judikatúre Európskeho súdu pre ľudské práva, kedy podľa dostupných informácií zatiaľ nebolo vydané žiadne rozhodnutie tohto medzinárodného súdu, ktoré by priamo zrušovalo (negovalo) rozhodnutie vnútroštátneho súdneho orgánu.

Na podporu hore uvedenej argumentácie týkajúcej sa základných ústavných tradícií, a najmä zásady právneho štátu, Najvyšší súd Slovenskej republiky poukazuje aj na ustanovenie čl. 6 ods. 1 Zmluvy o Európskej únii, pričom záväzky z nej na seba Slovenská republika prevzala s účinnosťou od 1. 5. 2004.“

V súvislosti s citovaným ústavným súdom predovšetkým pripomína, že žiadosti najvyššieho súdu, „... aby zaujal výkladové stanovisko k § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s čl. 1 ods. 1 (princíp právnej istoty vychádzajúci z právoplatných súdnych rozhodnutí) a čl. 143 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky“ nemôže vyhovieť, keďže vyjadrenie najvyššieho súdu doručené v konaní o sťažnosti sťažovateľky podľa čl. 127 ods. 1 ústavy nemožno považovať za návrh

na začatie konania v konaní o výklade ústavy a ústavných zákonov podľa čl. 128 ústavy. Zároveň ale považoval za potrebné poznamenať, že jeho právomoc zrušovať rozhodnutia, ktorými boli porušené základné práva alebo slobody alebo ľudské práva a základné slobody vyplývajúce z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom podľa čl. 127 ods. 2 ústavy, sa vzťahuje na rozhodnutia všetkých orgánov verejnej moci, rozhodnutia najvyššieho súdu nevynímajúc. Táto jeho právomoc vyplýva z jeho ústavného postavenia ako nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy), a preto je povinnosťou ústavného súdu zrušovať také rozhodnutia, pri ktorých dôjde k záveru, že nimi boli porušené uvedené práva alebo slobody. Za daných okolností musí ústavný súd citované námietky obsiahnuté v spomenutom stanovisku najvyššieho súdu považovať za nenáležité zasahovanie do jeho ústavného postavenia.

Napokon sa ústavný súd zaoberal aj otázkou úhrady trov konania. Podľa § 36 zákona o ústavnom súde v spojení s § 142 OSP ústavný súd nepriznal účastníkom náhradu trov konania, pretože sťažovateľka v podaní z 19. júna 2007 uviedla, že „... *náhradu trov konania nežiada a tejto náhrady sa zrieka*“, navyše nebola v konaní pred ústavným súdom úspešná (čl. 127 ods. 3 ústavy). Najvyššiemu súdu trovy konania nevznikli, preto ústavný súd rozhodol tak, ako je uvedené v bode 2 výroku tohto nálezu.

V zmysle čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, je potrebné pod „právoplatnosťou nálezu“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. augusta 2007